

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Tordaaranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félre 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Újévre.

Mint a vándor hosszú útja után
Hegytetőre, dőlőre jutván,
Nagyot sohajt
s visszanéz a völgybe,
Visszanézek én is búsan
Az elmúlt évre.

Hosszu, nehéz volt
az elmúlt évünk,
A szívünk fáj,
ha rá visszatérünk.
Ádáz tusa s hősök éve volt az,
Oh hol lelünk minden sebre
Megenyhitő vigaszt!

Kitartottunk szentelt
zászlónk mellett,
Adtunk vért is
épp a mennyi kellett;
Folyt a köny is
sáppadt arcunkon,
— S megfogyva bár,
de törve nem —
Áll még e drága hon!

Egész körben, összes határunkon
Égbe nyúló büszke Kárpátunkon,
Minden felől reánk tört az ellen
És ezer jó, hogy velünk volt
A jószágos Isten.

És a béke, az ohajtott béke
El kell jöjjön,
el kell jöjjön végre;
S elmúlik a dörgő csaták zaja,
De felhangzik akkor is a
Csonka honvéd jajja.

Hitünk, vágyunk
valóra vál mégis,
Mert velünk volt s lesz
a magas ég is!
S velünk van
a német, bulgár, török,
Kikkel a frigy a békés egyezés
Legyen tartós s örök.

És most hála legyen néked Isten,
Hogyát vittél minket
minden vészen.
Ne is hagyd el ezt a
magyar hazát,
Légy vezére a második
Ezer éven is át!
P. Szentmártoni Bálint.

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. július 30-án kiadott 224-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi császári és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora. (L. közlemény.)

Derzsi Dénes egyévi önkéntes tizedes 21. sz. Udv. Medesér 1886, meghalt 1915 május 11. — Derzsi József pótt. 23. sz. Udv. Medesér 1887 ms. — Derzsi Mózes 11. sz. Udv. Bözd 1891 ms. — Diószeghy József 19. sz. Csikszépviz 1885, meghalt 1915 május 9. — Dobai Ignác 12. sz. Udv. Vágas 1883 ms. — Dobai István 18. sz. Udv. Dobó 1893 ms. — Dobos András 17. sz. Csikseső 1881 ms. — Dobos Lajos 2. sz. Udv. Kápolnásfalu 1894 ms. — Dobrán György 7. sz. Csvm. Gyergyóvárhegy 1885 ms. — Dregán Miksa 11. sz. Udv. Székelyzsombor 1894 ms. — Dusa Gergely 22. sz. 1885, meghalt 1915 május 11.

Egyedi József 19. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1884 ms. — Elekes Dávid 7. sz. Udv. Szentegyházsfalu 1894 ms. — Elekes József 5. sz. Csvm. Gyergyóújfalu 1895 ms. — Elekes Lajos 5. sz. Csvm. Borszék 1893, meghalt 1915 május 7. — Éltes Pál 8. sz. Csiktusnád 1894 ms. — Eudes Lajos 10. sz. Csvm. Kászonyfalu 1884, meghalt 1915 május 7. — Erdély István 5. sz. Csikmind-szent 1884 ms. — Erdős Antal 8. sz. Csvm. Gyergyóújfalu 1893 ms. — Erdős Lajos 8. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1880, meghalt 1915 május 11. — Erdős Márton 7. sz. Csiktusnád 1894 ms. — Erdős Mihály 21. sz. Székelyudvarhely 1893 ms. — Erős János szakaszvezető 1. sz. Csikcsatószeg ms. — Erős József 3. sz. Csikszentmihály 1894 ms. — Ersény György 7. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1894, meghalt 1915 május 5.

Fábián Ferenc 1. sz. Udv. Etéd 1881 ms. — Fábián Gáspár 7. sz. Udv. Korond 1894 ms. — Fábián Zsigmond pótt. 22. sz. Udv. Felsősfalu 1887, meghalt 1915 május 11. — Fakalicz Ilyés 20. sz. Csikpálfalu 1888 ms. — Faluvégi Mó-

zes 5. sz. Udv. Etéd 1893 ms. — Fancsali József 20. sz. Székelyderzs 1884, meghalt 1815 május 9. — Farkas György 8. sz. Udv. Székelyszáldobos 1893 ms. — Farkas János őrzetű 7. sz. Udv. Bögz 1891, meghalt 1915 május 7. — Farkas Márton 21. sz. Udv. Agyagfalva 1893 ms. — Farkas Mózes 7. sz. Udv. Homoród-zentlász 1885 ms. — Fazakas Antal pótt. 5. sz. Csvm. Gyergyószárhegy 1880, meghalt 1915 május 7. — Feiner Izidor szakaszvezető 20. sz. Nagyküküllővm. Segesvár 1882 megs. — Fejes Károly őrzetű, címz. tizedes 4. sz. Udv. Hódgya 1888 ms. — Fekete János őrzetű 1. sz. Csvm. Kászonyjakabfalva 1887, meghalt 1915 május 5. — Fekete Mózes 8. sz. Udv. Homoródmás 1893 megs. — Fekete Miklós 7. sz. Székelyudvarhely 1890 ms. — Feleki Albert 2. sz. Udv. Nagygámbfalva 1894 ms. — Feleki Miklós 22. sz. Udv. Nagygámbfalva 1887, meghalt 1915 május 11. — Felszegi András 22. sz. Udv. Homoródmás 1890, meghalt 1915 május 9. — Ferencz Antal tizedes 11. sz. Csikszentdomokos 1886 ms. — Ferencz Dénes tizedes 4. sz. Marostvm. Maroshévíz 1886 ms. — Ferencz Imre pótt. 22. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1887 ms. — Ferencz Gergely 22. sz. Csikjenőfalva 1889 ms. — Ferencz János 22. sz. Csikszenttamás 1889 megs. — Ferencz Gyula 5. sz. Csvm. Tekerőputak 1893, meghalt 1915 május 7. — Ferencz János (Jánosé) 21. sz. Udv. Csöb 1883, meghalt 1915 május 5. — Ferencz István (Ambrusé) 22. sz. Csikpálfalu 1890 ms. — Ferenczi István őrzetű, címz. tizedes 9. sz. Csvm. Gyergyóújfalu 1884 ms. (Folytatjuk)

Havi fizetéssel nyomdásztanulónak jóra való szorgalmas fiút vagy leányt **felvesz** Betegh Pál könyvnyomtató-intézetbe Székelyudvarhelyt. **Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy algináziumot végzetek előnyben részesülnek.**

Gyászba borult felhők...

Gyászba borult felhők,
hirt hoztak felőled,
Máznak adtad gyűrűd,
selymes keszkenődöt.
Én neked csak játék voltam,
Pusztá, dőre játék!
Az életem most már semmi,
Csak halovány árnyék...

Mért nem szóltál hozzám,
szíved érző hangján?
Jobb ha megszülettünk
— halunk anyánk karján,
Mintsem küzdeni életen át,
Hogy azután újra:
Fájó szívvel, könnyes szemmel
Gondoljunk a multra...

Kernay Saturnó.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LII.

Az 1915 évi május 13-án kiadott 177. sz. veszteségi lajstrom szerint: Ana Miklós pótt. 21. hgye. 4. sz. Tordavm. Szekatura 1883 hadifogoly (Oroszország).

Balázs Mihály 22. népf. gye. II. él. zászlóalj 2. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1875 hadifogoly (Oroszország). — Barfota Gergely 21. hgye. 10. sz. Tavm. Nagyaklós 1890 hadifogoly (Troitzk). — Benedek Gergely 21. hgye. 4. sz. Tavm. Toroczko-szentgyörgy 1882 hadifogoly. — Berei Sámuel 22. népf. gye. II. él. z. 1. sz. Udv. Bözd 1879 hadifogoly. — Berekmeri András István 22. hgye. I. él. z. 2. sz. Marostvm. Sároemberke 1877 hadifogoly. — Bika László 21. hgye. 4. sz. Tavm. Kákova 1884 hadifogoly. — Biró Mő-

zes 22. népf. gye. 1. sz. Udvm. Korond 1879 hadifogoly (Oroszország). — Bodó Lajos 22. népf. gye. I. é. z. 1. sz. Mtv. Mezőpanit 1878 hadifogoly. — Bodoni Imre őrzető 22. népf. gye. I. é. z. 2. sz. Marostvm. Havad 1876 hadifogoly (Oroszország). — Bondrea János 22. népf. gye. III. é. z. 3. sz. Marostvm. Felsőrépa 1876 hadifogoly (Oroszország). — Borbély Albert őrzető 22. népf. gye. I. é. z. 2. sz. Marostvm. Mezőpanit 1876 hadifogoly (Oroszország). — Bota Miklós 21. hgye. 4. sz. Tavm. Topánfalva 1882. hadifogoly (Troitzk). — Buna Konstantin (Szilárd) 22. népf. hgye. 2. sz. Marostvm. Déda 1876. hadifogoly (Oroszország).

Csáki Albert 22. népf. hgye. II. é. z. 2. sz. Udvm. Patakfalva 1872 hadifogoly (Oroszország).

Deák Ferenc 22. népf. gye. 4. sz. Marostvm. Kibéd 1878 hadifogoly (Oroszország). — Deák Imre tizedes 22. népf. gye. 2. pót. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1876 hadifogoly (Oroszország). — Dénes György 22. népf. gye. II. é. z. 2. sz. Udvm. Székelyderzs 1877 hadifogoly (Oroszország). — Dragota János 21. hgye. 2. sz. Tordavm. Egerbegy 1888 hadifogoly (Oroszország).

Grab János 22. népf. gye. 2. sz. Marostvm. Nyomát 1880 hadifogoly (Oroszország).

Hafaleán Sándor 22. népf. gye. 3. sz. Mtv. Mezőszentgyörgy 1876 hadifogoly (Oroszország). — Hoka János őrzető, c. tizedes 21. hgye. 3. sz. Tavm. Harasztos 1887 hadifogoly (Onsk, Oroszország). — Hoka Lajos tizedes 21. hgye. 1. sz. Tavm. Bágyon 1884 hadifogoly (Taschkent, Oroszország).

Illés Ilia 21. hgye. 12. sz. Tavm. Oláhláta 1890 hadifogoly (Troitzk). István Zsigmond őrzető 22. népf. gye. II—2. é. sz. Udvm. Székelyderzs 1875 hadifogoly (Oroszország).

Kallos Mihály 21. hgye. 1. sz. Tavm. Marosnagyesán 1887 hadifogoly (Oroszország). — Kerekes Antal 22. népf. gye. I. é. z. 2. sz. Marostvm. Galambod 1879 hadifogoly (Oroszország). — Király József 22. népf. gye. I. é. z. 2. sz. Marostvm. Marossárpatak 1880 hadifogoly. — Kiss István 22. népf. gye. I. é. z. 2. sz. Marostvm. Marosszentkirály 1878 hadifogoly (Oroszország). — Kömives Ferenc 22. népf. gye. III. é. z. 2. sz. Marostvm. Marosjára 1874 hadifogoly (Oroszország).

Lakatos János 22. népf. gye. III. é. z. 2. sz. Marostvm. Marosjára 1872 hadifogoly. — László Ferenc 22. népf. gye. 5. sz. Udvm. Bögöz 1879 hadifogoly (Oroszország).

(Folytatjuk).

— A „Magyarország” egyik legjobb politikai napilap, mely a székelyföldi érdekeket is szolgálja. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VI. Teréz-körút 22. sz. n. van.

53 esztendő Udvarhelyvármegye köz- igazgatási életéből.

Irta: lengyelül Baró Orbán Ottó.
XVII.

A börtönben sokat olvastam. Szerencsére a német nyelvet bírom s így sok élvezetet találtam a rabkvtár csak német nyelvű műveiben.

Mikor a többi rabok sétájukat bevégezték, munkára mentek, én is az udvaron napi rendes sétámat egyedül tettem meg. Majd könyvet véve magamhoz, kimentem a börtön kertjébe olvasni. Közbe-közbe belátogattam a rabok műhelyébe szorakozni.

Fél 12-kor pontosan bevonultam cellámba és 12-kor végeztem ebédemet. A délutánokat szintén a kertben töltöttem.

A vásár- és ünnepnapokat a rabok pihenésre használták fel. Minden felekezeti papja a börtön templomában istentiszteletet tartott.

Kegyelmes főpásztorom és jöltevőm, lelki Atyám: Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök — ártatlanul szenvedő rabhivéről, a börtön falai között sem feledkezett meg. A brassói róm. kath. lelkész utján vigaszt küldött nekem.

Kiszabadulásom útjában Haller minduntalan akadályokat gödített. A székelyudvarhelyi törvényszéknél sikerült a bünvádi iratok felterjesztését elodáztatni, hogy ügyemet késleltessék. A minisztériumhoz egy kísérőiratot, amelyet német nyelven kellett volna felküldeni, magyarul szövegezve terjesztették fel. E miatt a kabinetiroda az aktákat kiegészítésre vissza küldötte. Így telt el két egész hónap, míg kegyelmi kérvényem elintézését nyerhettem.

Husvét ünnepét, Krisztus urunk feltámadásának napját is Brassóban kellett töltsem. Első ünnepen az a meglepetés ért, hogy Dr Otobán Nándor erdővidéki nagybirtokos, brassói orvos és háztulajdonos, aki boldogult testvérem: Orbán Balásznak nagy tisztelője, nekem pedig jó barátom volt, egy asztalkendőbe csomagolva kalácsot, főttsonkát és piros tojást hozott a börtönömbé. Ezek mellett pedig egy kis petróleumos lámpával is kedveskedett nekem, miután arra az edgedélyt kieszközölte részemre. Tehát a pislogó olajmécse után, szépen világító lámpám volt.

Hazafias érzésem halálával párosult, mikor a Brassóban élő és lakó összes 1848—49-es honvédtisztek testületileg kerestek fel rabságomban.

Egyik este — szokás szerint — cellámba vonultam, a többi rabok is a műhelyből betakarodtak. A zárkák ajtóira a vaspántokat felrakták. A lakatok zárai csikorogtak a kulcsok forgatásától. Az én zárkámat is becsukták.

Minden elcsendesedett. A néma éjszakában csak a folyosókon őrtálló börtönőrök lépteinek kopogása hallatszott. Egyszerre a zárkám aj-

tója előtt nagy zaj keletkezett. Lépteket hallottam. Zárkám ajtajának lakatja csörömpölve hullott le. Börtönöm megnyílt és a felügyelő két börtönőr kíséretében megjelent s tudatta velem, hogy szabad vagyok. A királyi kegyelem táviratilag megérkezett. Börtönömet azonnal hagyjam el.

Az örök holmimat összenyalábol-ták és levitték a felügyelő hivatalos helyiségébe, ahol átöltözködtem. Értéktárgyait és készpénzemet magamhoz véve, kocsit hozattam s búcsút vettem két hónapos szenvedésem színhelyétől és vendéglőbe hajtattam.

Másnap a legelső vonattal, mint szabad ember indultam hazafelé.

Itthon meglepő jelenet várt. Köz-ségem asszonyai a lakásom kapuját valóságos diszkapuvá alakították át. Mikor megérkeztem, örömkönnyek között borultak a nyakamba és csókkal halmoztak el. A fiatalabbak és leányok kezeimet csókolták. Székely földmives társaim pedig munkától kerges, becsületes kezüket nyújtották felém.

A meghatottságtól én is velük könyeztem s az első énekes misére elmentem a templomba, hogy szerencsés megszabadulásomért hálát adjak Istenemnek és örangyalom, szabadítóm: Gróf Majláth Gusztáv Károly Ő nagyméltóságáért imádkozzam...

Haller János célját nem érthette el. Népszerűségemet székely testvéreim között tönkretenni nem tudta. E helyett az ártatlanul történt meghurcoltatásommal, népszerűségemet sokkal inkább fokozta. Székely testvéreim jobban ragaszkodtak hozzám, mint valaha. Követtek igaz ügyük védelmében tántoríthatatlanul.

Haller maga is bevallotta hívei között, hogy bosszuja kiyitelére nem választott alkalmas embert, mert ő azt képzelte, hogy én elvtársaimat elárulom és azokat ő majd üldözőbe veheti, bosszút állhat rajtuk. Különösen Török Albert nyug. főispánra fájt nagyon a foga, akit nyugdíjától szeretett volna megfosztatni.

Azonban az én kitartó ellenállásomon és hogy mindent magamra vettem s az egész pártért egyedül szenvedtem a meghurcoltatást, szándéka hajótörésbe ment, zátonyra jutott.

(Folytatjuk.)

Az őrszem kinjai.

Hulldogálnak a hópelyhek;
Sikolt a téli szél,
Mint a kicsiny gyermek.
Csonttá fagyott a muszka föld,
Fehér lepel fedi
A nagy csatamezőt.

Egy őrszem fekve didereg,
Szépen ráhullanak
A fehér hópelyhek.
Megfagytak minden izmai,
Könnyes szemmel néz szét
S nincs kihez szólani.

Drótkerítés áll előtte,
Azt is a téli fagy
Hálóval heszötte.
Dideregve tekint szét,
Reszkette tördeli
Megfagyott két kezét.

Mig így fegyveresen figyel,
Megvillan előtte
Egy ismeretlen jel.
Képzeli, hogy mi lehet? !
Csak megvillant, eltűnt,
Azonnal oda lett.

Sötét az éj, tombol a szél,
Susogás hallatszik,
De senki sem beszél —
Valami titkos tünemény...
Ijesztően megrezzen
Elől a drótsövény...

Fegyvert ragad és löni kezd,
Aztán megint figyel
S már nem hall semmi neszt.
Félve, reszkette ablézt vár,
Hiszen az óra is
Tizenkettőre jár.

Igy tünődve, amint figyel,
Hátulról egyszerre
Az ablézt költi fel.
Hogy elfogta egy gondolat,
Mily öröm lepte meg,
Hogy vissza indulhat...

Feláll kegyetlen árkából
S egy kéz-szorítással
Búcsút vesz társától.
Társa szép csendben váltja fel,
Ő meg visszaindul
Félelmes léptekkel.

Vissza néhányat alig lép,
Tüzet szór hátulról
Reá egy muszka gép.
Szerte-szét szagatta szivét,
Összerogyott szagény —
Néma ajk' nem beszélt.

Muszkapatrull jött előre
Gépfegyverrel, a hős fiut
Össze-yissza lötte.
Fehér hóra fagyott vére,
Messze-messze látszik
A csatamezőbe...

Idefenn a harcmezőbe
Egy kis temetésre
Gyülekezünk össze.
Harang helyett ágyuk szólunk,
Jó székely vitézek
Most sirt lapátolnak.

Oroszharcér, 1915. dec. 1.

S. Hegyi Sándor,
82-es őrmester.

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Csekély 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország”-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

SZÉKELY GAZDA.

Nagy, közép és kisbirtokosok hadifogoly szükségletének biztosítása az 1916. évre. Az 1916. esztendőben előre láthatólag az eddigénél is jóval nagyobb nehézségekkel kell megküzdenie a gazdaközönségnek. Egyik legnagyobb akadálya lesz a termelésnek a kézimunka erő hiánya, amelyen a kormány a hadifoglyok díjtalan átengedésével óhajt némileg segíteni. Felhívjuk ezért az érdekelteket, hogy 1916. évi fogoly szükségletüket már most kérjék az illetékes főszolgabírói hivatal útján, hogy azok a kívánt időre megérkezessenek. A hadifoglyokból közösségi előjáróságok részére legalább 20 tagból álló csoportot, magánosok részére legalább 10 tagból álló csoportot küldsenek. A közösségi előjáróság részére kért foglyokat az előjáróság kiadhatja egyes kiscgazdák részére is, a magánosok részére kért csoportok nem tagolhatók szét. Minden egyes fogoly után 30 K biztosíték teendő le. A foglyok élelmezéséről és örzéséről a munkaadó gondoskodik, ruházatáról a hadvezetőség. — Hadifogoly alkalmazásáról szóló úrlapokat a gazdasági egyletek titkári hivatala díjtalanul küldi meg úgy a magánosoknak, mint közösségi előjáróságoknak. A kérelmezés megkönnyítése és egyöntetűvé tétele okából alább közlünk egy kérvény mintát magánosok, illetve uradalmak részére: „Tekintetes Főszolgabíró ur! Tisztelettel kérem sziveskedjek részemre 10 mezőgazdasági munkához értő és arra alkalmas orosz fogoly engedélyezése ügyében illetékes helyen eljárni. Egyidejűleg kinyilatkoztatom, hogy a foglyok alkalmazására vonatkozó feltételeket ismerem. — Csatoltan van szerencsém az előírás szerint szerződési mintát kitöltve és aláírva 2 példányban és a foglyonként kívánt 30 K, összesen 300 K biztosítékot beküldeni. A foglyok küldését 1916. évi február hó 1-ére kérem. Kelt. Teljes tisztelettel: X. Y. földbirtokos.”

Községi előjáróságok részére a következő mintával szolgálunk: „Tekintetes Főszolgabíró ur! Tisztelettel kérem X. község részére 20 mezőgazdasági munkához értő és arra alkalmas orosz fogoly engedélyezése ügyében illetékes helyen eljárni. Egyidejűleg jelentem, hogy ezen foglyok közül Kis Pál 5, Nagy Péter 8, Kovács János 1, Sós István 4 és Nemes Károly 2 foglyot óhajt igénybe venni. — Ugy minden egyes kérelmező, mint a közösségi előjáróság hivatalosan kinyilatkoztatja, hogy a foglyok alkalmaztatására vonatkozó feltételeket ismeri, azokat magára nézve kötelezőnek elismeri. Egyidejűleg csatoltan van szerencsém az előírás szerinti szerződési mintát kitöltve és aláírva két példányban és a foglyokért kívánt 30 K, összesen 600 korona biztosítékot beküldeni. — A foglyok küldését március hó 15-ére kérem. Kelt. Teljes tisztelettel: X. Y. körjegyző, N. N. községi bíró.”

A közösségi előjáróságok minden egyes hadifoglyot igénybe vevő kiscgazdával egy nyilatkozatot tartoznak aláírni, melyben ők kötelezik magukat a foglyoknak a szerződésben előírt módon való tartására. — Ismételen is nyomatékkal hangsúlyozzuk, hogy az egész év folyamára szükségelt foglyokat mielőbb kérjék gazdátársaink. (A Tordaaranyosvm. Gazdasági Egyesület.)

Muszka-koma

Szervusz koma, orosz koma. Mért jöttél a Kárpátokba? Itt őszöltél, itt teletél, Krumplit, babot ebédeltél. És mikor már elmúlt a tél, Árkon-bokron ellépkedél. — Ne szaladj úgy, elérsz lassan, Mi is megyünk a nyomodban. Mert mi jószívűek vagyunk, A vendéggel jól elbánunk. Nem engedjük, hogy magadba Menj haza az országodba... Együtt már néhány hónapja Vagyunk koma barátságba. Azt a csufot megtennétek — Búcsuztatlan elmennétek? Bizony szörnyen rosszul esnék, Ha mi el nem kísérhetnénk. Nagy örömmel elkísérünk S ha kell, Moszkvába betérünk, De csak úgy, ha elől mentek, Mert egy s mást adunk nektek. Küldünk szíves ajándékot: Schrapnell, golyót, gránátokat; Nagyön jó utiköltségnek, Ettől még gyorsabban mentek... Az ősszel akartatok menni, Budapestre — ebédelni, De ez nem sikerült nektek, Híjába teltek hónapok, hetek, Füstbe ment a nagy tervetek, Pest helyett — a pokolba mentek... Orosz koma, szégyen nektek, Egy ellen voltatok tizen; Azért meghátráltatok, Irlátokat elhordtátok. Muszka koma nem jó neked, Székely-magarral kezdened, Három ellen ha tíz is van, Véred ömlik, agyad loccsan. Várj csak muszka, ördögadta! Várj, az orrod majd félreáll, Csak velünk háboruszkodjál. Nem feledsz el minket soha, Szaladj haza a pokolba!... Hisz a magyarok Istene, Népét mindig segítette; Benne biztunk s bizunk végig, Felhat Igazunk az égig... Ha a nagy Isten van velünk S egész világ jön ellenünk, Eltiporjuk, mind legyőzzük, Mert az Isten van s lesz velünk!

Fekete Géza,
tűzmester.

A harctérre mindenki

küldhet és tábori borítékban küld-
jön is hírlapot itthonról.

Irodalom.

Forradalom — a könyvek birodalmában. A könyvek között valóságos forradalmat jelent a „Milliók könyve” című regényvállalat, mely most indult meg. Ebben a vállalatban a legjobb magyar írók legjava munkáiból, jó papíron, szép nyomtatásban, izléses kiállításban, teljes befejezett regényt adunk 24 fillérért. Egy-egy ilyen regény rendszeren 2—3—4 koronába kerül. Az olvasó árat úgy éri el a kiadó, hogy százezrekben nyomtatja a regényeket. És ezzel valóságos kulturmissziót teljesít, mert soha el nem képzelt népszerűsítése az íróknak, amikor ilyen olcsó áron olvashatja műveit a közönség. Az olvasó így megismeri, megszereti az írókat, minek föltétlenül következménye, hogy aztán többi munkáit is megveszi. A „Milliók könyve”-ben mindenki többet kap 24 fillérért, mint amennyit vár s egy csapással megveli a könyvgyűjtés szép szokásának az alapját. Az első regény Herczeg Ferenc: A lép vírága, a második regény Szomaházy István Mesék az írógépről. Ezt követik a legérdekesebb magyar és külföldi regények, többek közt: Mikszáth: Galamb a kalitkában, Farkas Pál: Egy önkéntes naplója. A vállalat regényei mindenütt kaphatók. Előfizetési ára: 6 teljes regényre (negyedévre) K 1.50; 13 teljes regényre (félévre) K 3.20; 26 teljes regényre (egész évre) K 6.—. Az előfizetési összeg beküldésére legcélszerűbb postautalványt használni. A „Milliók könyve” kiadóhivatala: Singer és Wolfner könyvkereskedése Budapest, VI. Andrásy-ut 16.

HIREK.

— **Az Újéó** alkalmából boldogságot, békét, megelégedést kívánunk a „Székelyország” valamennyi m. t. olvasójának!

— **82-esek kitüntetése a harctéren.** A király Ő Felsége Russu Miklós zászlóst az arany vitézségi éremmel tüntette ki. Ez a kiválóan vitéz, nagy bátorságot tanúsított zászlós helyre hozott egy olyan csorbát, amelyet az ő erejének ősöröse ejtett. A jól megérdemelt kitüntetést — mint Stein S. Zsigmond hadapród, a „Székelyország” haretéri tudósítója közli — az egész harmadik zászlóalj jelenlétében Eirich százados, a zászlóalj közszereletben álló parancsnoka, gyönyörű beszéd kíséretében tüzte Russu zászlós mellére. Ennek megtörténte után, háromszoros éljen kiáltás hangzott és mindnyájan őszintén gratuláltak az ünnepeltnek. — Jascht Albin, Witt Lajos, Knobloch Vilmos, Steasny Siegfried Paotlea Frigyes örmesterek az ellenség előttodaadó tanúsított szolgálatért a király Ő Felségétől a vitézségi érem szalagján az ezüst szolgálati koronás érdemkeresztet, Salamon

Elek szakaszvezető pedig az ezüst, szolgálati érdemkeresztet kapta.

— **A katonai parancsnok ki-
tüntetése.** A király Ő Felsége Nyegovan Viktor altábornagynak, a XII. hadtest parancsnokának a hadiékítményes Lipót-rendet adományozta.

— **Olasz hadifogságból** irt tábori lapot B. J. kadett a „Székelyország” szerkesztőjének. Sorai Catalmaggioreban, 1915. nov. 18-án kelt és így szól: „Kedves Barátom! Utolsó találkozásunkkor tett akaratnyilvánításod jól esett nekem. (Szerkesztőnk a „Mi Atyánk”-nak ama szavait követte... „megbocsátunk az ellenünk vétetteknek”... és csapata élén harcra induló embertársa felé integetve, bocsánatot jelentő kézmozdulatokkal bucsuzott. Erről emlékezik B. J. kadett, az olasz hadifogságban.)... Köszönöm. Ezt fel is tételeztem rólad. Azóta akartam többször írni, de nem volt alkalmam. Most pedig hadifogságból kell írjak neked. Tudjátok Petrik Vacha eseteit, ami helyzetünket pedig gondolhatjátok. Hasonló jókat az enyimhez nem kívánok neked. Ne is kérdezd, hogy vagyunk. Be vagyunk zárva, csak a levegőt élvezhetjük. Otthon kényelemben, a szabadságban gondolatok néha ránk is. Semmit nem hallunk, semmit nem tudunk, el vagyunk zárva mindentől, napról-napra idegesebbek leszünk; így élünk bizonytalanságban... Ez az olasz hadifogság. Tegnap temették el egyik katonánkat. Hat legény és két tiszt mehetett a temetésre. Mellettük vagy husz szuronyos őr; így néz ki egy halott hadifogoly temetése Itáliában. Kell még egyéb ujság is? Tűrünk, mert akaratunk erős, bizalmunk nagy. — Mindnyájatoknak kellemes karácsoni ünnepeket kíván őszinte hived: B. J.”

— **Minden katona** megkapja a tűzkeresztet, amelyet királyunk Ő Felsége nem régen alapított. A tűzkereszt I. osztályát az kapja, aki a tűzvonalban, a II-odikat az, aki a hadtápkörletben teljesített vagy teljesít szolgálatot. Az új kitüntetést, mint a németek a vaskeresztet, a gomblyukba tűzve fogják viselni.

— **Egy tanár hirtelen halála.** Dr. Szabó Emil, a székelykereszturi tanítóképző-intézet tanára a múlt csütörtökön éjjel egy órakor érkezett a vonaton Kolozsvárra. Alig nyitott magának szobát a „Ferencz József” szállóban, hirtelen rosszul lett és eszméletlenül terült el a földön. Az előhívott orvos szivgöresőt állapított meg és egy pillanatra magához térítette. Azonban Dr. Szabó csakhamar elvesztette eszméletét és hajnali három órakor meghalt.

— **Kenyér-jegyek ország-
szerte.** A hivatalos lapban jelent meg a liszt- és kenyérfogyasztást szabályozó ama rendelet, amely kimondja, hogy 1916. január 10-től kezdve buza-, rozs-, vagy árpalisztból, vagy e gabonaneműek keveréből előállított lisztből bárki legfel-

jobb kétszáznegyven grammot fogyaszthat naponként. Nehéz testi munkával foglalkozók s azok, akiknél azt valamely ok szükségessé teszi, naponként és fejenként háromszáz gramm lisztet, az őstermeléssel foglalkozók négyszáz grammot fogyaszthatnak. Buza-, rozs- és árpa-lisztet, s e liszt-neműekből előállított kenyeret január 10-től kezdve csak a közigazgatási hatóság által kibocsátott liszt- és kenyérfogyasztási igazolványok ellenében szabad forgalomba hozni, elidegeníteni vagy vásárolni. A kormány tehát ezzel az egész országra életbeléptette a kenyérgyógyrendszert, amelynek részleteit vármegyékben és törvényhatósági joggal fölruházott városokban a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg. E rendelkezéseket a belügyminiszter megváltoztathatja és elrendelheti, hogy egyes törvényhatóságok egész területükre vagy annak egyes részeikre vonatkozólag kölcsönösen érvényes liszt- és kenyér fogyasztási igazolványokat állapítsanak meg.

Liszt- és kenyérfogyasztási igazolványra csak annak és olyan mértékben van igénye, akinek és amilyen mértékben liszt- vagy gabonakészlete az általa felhasználható liszt-mennyiséget nem fedezi. A kávéhá-

zakban, vendéglőkben étkezők csak kenyérfogyasztási igazolványra tarthatnak igényt. Akiknek augusztus 16-ig számítandó házi vagy gazdasági szükségletét meghaladó gabona- vagy lisztkészlete van, köteles a hatósági felhívásra készletének a szükségleten felüli részét maximális áron a lakosság lisztellátása céljából a hatóság rendelkezésére bocsátani. A rendelet megszegését két hónapi elzárással és 600 korona pénzbüntetéssel büntetik.

— **Tanügyi hírek.** A vallás- és közoktatási miniszter Jancsó István székelyszáldobosi, Szegedi Károly alsósófalvi, Orbán Imre égei, Simó Lőrinc siklódí, Györfi István és Kiss József homoródszentmártoni, Kelemen Lajos karácsonfalvi, Gálfi Sándor korondi, Keresztes János böngözi, Péter János alsóboldogfalvi, Péter Izsák kisbaconi, Paál Sándor, Gálné Virág Erzsébet és Dienesné Boga Janka székelyudvarhelyi, Török Ferenc böngözi, Böjthe Béla felsősófalvi, Szatmári Ferenc abásfalvi, Buna Anna nagygalambfalvi, Gelei Vilmos vargyasi, Benczédi Mózes karácsonfalvi Horváth András ujszékelyi, Bedő József oklándi, Nagy Gyula homoródszentpéter, Kozma Miklós fiatfalvi, Tóth Vilmos és László Zsigmond székelyszentábra-

hám, Derzsi Géza bágyi, Derzsi Gábor kissolymosi és Jakab József székelymuzsnai tanítókat 200–200 K, Székely János bibarcfalvi tanítót 300K-val magasabb fizetési osztálybaléptette elő; Veres Mózes felsősófalvi tanítót pedig 400 K személyi pótlékban részesítette. — A vesztfáliai kormány a háboruban elesett tanítók életnagyságu képét osztályukban, kegyeletes-megemlékezésül kifüggeszteti. E példát nálunk is üdvös dolog lenne követni. — Az „Udvarhelyi Népközlöny” ismét új életre kelt *Kertész* Albert szerkesztésében Székelyudvarhely.

— **Fűtőanyagunkról** irván a Kézdivásárhelyt megjelenő „Székely Ujság”, zóvá teszi, hogy Kézdivásárhely közelében a Május-on le egész Szentkatolnáig hatalmas tűztelep áll rendelkezésre. A tűzeg sok helyen az egyedüli fűtőanyagot szolgáltatja. Az összes berendezés hozzá egy préselő gép, mely a nyersen kitermelt tűzeget téglákká alakítaná át. A kitermelt tűzeg helye a legkitűnőbb szántóföldet adja. Fűtőanyagra pedig nemcsak télen, de nyáron is szükség van s így az állandó vásárlás biztosítható már olcsóságánál fogva is; igen kitűnő üzletágnak ajánlkozik.

— **A hatósági tejcsarnok** működését már megkezdette — oh nem

másutt! — Marosvásárhelyt. A csarnok szükséges voltát mi sem igazolja jobban, mint az óriási kereslet. Alig érkezik be egy-egy tejküldemény, azonnal szertehordják.

— **Halálozás.** Kovács Pálné szül. Farkas Anna életének 47-ik évében elhalt Budapesten, hol dec. 29-én helyezték nyugalomra a Központi ujtemetőbe. — Bathó Jánosné szül. Barabás Pólixéna jószágos megle életének 72-ik évében csendesén elhunyt Kézdivásárhely közsgében, ahol dec. 30-án a ref. templomban tartott gyász-istenisztelet után helyezték örök nyugalomra. Halálát a Bathó, Balázs, Barabás, Czirmay, Elekes, Kristyóri és Megyaszai családok gyászolják.

— **Yes—Oui—Si** címmel Dr Miksa Lajos szerkesztésében és Sármin Arnold laptulajdonos kiadásában Budapest, III. Lajos-u. 92. sz. a. kitűnő folyóirat jelenik meg az angol, francia és német nyelvek gyakorlati elsajátítására. A „Székelyország” olvasói ingyen mutatványszámot kapnak, ha azt egy levelező-lapon a folyóirat kiadójától kérik.

Nyomtatta és kiadja Betegegh Pál könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt

Könyv-, zenemű-, papír-, író- és rajzszerkereskedés, könyvnyomda és ujság-kiadó hivatal.

Betegegh Pál

„Székelyország”

Csik-, Háromszék-, Maroslorda-, Torda-aranyos- és Udvarhely-vármegyék független székely érdekei ujsága.

könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „Székelyország” („Székely-Udvarhely”) szerkesztősége és kiadó-hivatala Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám (saját ház).

A székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára!

Elkészít mindenféle községi, körjegyzői, egyházi, tanügyi, ügyvédi, végrehajtói és mindenféle magánügyi nyomtatványokat és állandóan raktáron tartja.

Vidéki megkeresésre azonnal válaszol. Költségjegyzékkel díjtalanul szolgál.

Telefon szám 15.

Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek, plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok, névjegyek, eljegyzési és esküvői kártyák, meghívók, körlevelek és gyászjelentések a legrövidebb idő alatt csinos kivitelben a legolcsóbb árak mellett készülnék.

Keresek egy jóra való, szorgalmas fiút nyomdász tanulónak. Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy algimnáziumot végeztek előnyben részesülnek.

Figyelmeztetés!

Hirdetés az üzlettelke! Hirdetés nélkül nincs üzlet! Hirdessen a „Székelyország”-ban és üzletében okvetlen lendületet fog tapasztalni.

Hirdetések díjszabása szerint. A „Székelyország” megjelenik minden piasánap. Előfizetési ára egy negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér.

Az Élet könyve mint állandó házi orvos 3 K kapható e lap kiadó hivatalában.